

Jan Herman Brinks

De wederwaardigheden van een onderzoeksnomade

Een tussenbalans

'De winnaar van een conflict bepaalt de geschiedschrijving', zo wordt gezegd. In dit artikel beschrijft historicus Jan Herman Brinks hoe hij de implicaties van deze uitspraak aan den lijve ondervond.

Misschien had ik Theodor Lessings *Geschichte als Sinngebung des Sinnlosen* niet moeten lezen; in ieder geval niet aan het begin van mijn studie. In deze foliant, die voor mij een intellectueel startschot zou worden, zet de filosoof uiteen dat geschiedschrijving vooral *logificatio post festum* is. Met andere woorden: zingeving achteraf die hoofdzakelijk een politiek doel dient. Dat het een Duitse filosoof was die ik als eerstejaars student ter hand nam, was niet helemaal toevallig. Ik ben in 1957 in Nederland geboren maar in Emlichheim, een West-Duits dorpje dat tegen de Nederlandse grens aan ligt, opgegroeid. Hier was ik omringd door *Vertriebenen* en kinderen van het *Wirtschaftswunder*. In tegenstelling tot die laatste groep, die zich vooral bezig hield met het aanschaffen van de allerlaatste technische snufjes, lieten de verdrevenen geen gelegenheid voorbijgaan om zich over het verlies van hun oude *Heimat* te bekreunen. Op mijn vraag waarom deze verdrijving toch had plaatsgevonden, kwam stevast hetzelfde antwoord: 'Der Russe!' En die zat er nog steeds. Maandelijks dropten de hardlopers voedselpakketten bij familieleden in de Oost-Duitse Zone die aan het einde van de oorlog minder vlug ter been waren geweest. Het zou echter niet lang duren voordat ik erachter kwam dat de verdrijving uit het paradijs het gevolg was van een oorlog, waarin ook enkele van mijn familieleden een weinig roemrijke rol hadden gespeeld. Spijtig vond mijn omgeving vooral dat de antibolsjewistische kruistocht jammerlijk was mislukt.

Mijn pubertijd viel gedeeltelijk samen met die van de oude Bondsrepubliek. Toen duizenden studenten het Duitse establishment belaagden en aan universiteiten 'onder de toga's de muffigheid van duizend jaar' bespeurden, werd ik enthousiast. De *Deutsche Herbst* met zijn terreuraanslagen van de

Baader-Meinhof groep in 1977 maakte een grote indruk op mij. Geregeld mocht ik de overspannen reacties van de Duitse overheid aan den lijve ervaren. Ik woonde sinds 1969 weer in Nederland en een bezoekje aan mijn grootouders in Duitsland ging stevast gepaard met een grondige fouillering aan de grens. Zo nu en dan wees er zelfs een machinegeweer in mijn richting. Daar dit nogal op mijn zenuwen werkte, stuurde ik een protestbrief aan het Openbaar Ministerie in Berlijn. Het stak mij namelijk dat de overgrote meerderheid van de Nazi-juristen hun carrière in de Bondsrepubliek had kunnen voortzetten en dat de door de *Rote Armee Fraktion* vermoorde werkgeversvoorzitter Hanns Martin Schleyer lid van de SS was geweest. Het waren geen lieden om je mee te identificeren. Wie had kunnen vermoeden dat deze *Spielerei* jaren later nog een vervelend staartje zou krijgen.

Een studie geschiedenis in Groningen lag voor de hand. Achteraf denk ik dat deze keuze ook een poging was om een gecompliceerde Duits-Nederlandse familiegeschiedenis te ontrafelen. Wat dit betreft kwam ik echter niet aan mijn trekken. De 'protestgeneratie' in Nederland had zich intussen als academisch personeel aan de historische faculteiten genesteld en leek een grote voorkeur te hebben voor beschouwingen met de intellectuele dynamiek van een tabellarisch kasboek. Een onderzoek naar de rol van dienstmeisjes in Zwaagwesteinde ten tijde van de Bataafse Republiek, bij voorkeur voorzien van statistieken, kreeg al gauw het predikaat 'sociaal bewogen'. Politiek engagement kon men, aldus een docent tijdens een college, tot uitdrukking brengen door kaarsjes voor de Poolse vakbond Solidarność aan te steken en die voor het raam te plaatsen. Dat dergelijke acties in meerdere opzichten brandgevaarlijk kunnen zijn, stond niet ter discussie. Toen ik in 1984 mijn afstudeerscriptie door de brievenbus van mijn begeleider had geduwd, hunkerde ik naar serieus onderzoek en besloot te promoveren.

De verhalen over de verloren *Heimat* in het oosten waren mij blijven boeien. Bij toeval las ik een artikel in de *Frankfurter Allgemeine Zeitung* waarin de auteur uit de doeken deed dat de Oostduitsers druk bezig waren om hun geschiedenis te herschrijven. Luther, Frederik II en Bismarck ontwikkelden zich in hoog tempo van 'reactionaire uitbuikers' tot *working class heroes* en daar wilde ik meer van weten. Niet in de laatste plaats omdat deze historiografische salto mortale ook op politieke veranderingen in de DDR leek te duiden. *Logificatio post festum* alom!

Begin 1986 stuurde ik een brief naar de historische faculteit van de Humboldt Universiteit in Oost-Berlijn met het verzoek om deze processen ter plekke te mogen onderzoeken. Ook wilde ik weten of de nieuwe kijk op

deze nationale helden (die toch deel uitmaakten van het hele en ongedeelde Duitsland) een andere kijk op het vraagstuk van de Duitse hereniging wierp. Kortom, hing er een *Wiedervereinigung* in de lucht? Daar een dergelijk verzoek leek op de wens om vrijelijk in de Vaticaanse archieven te mogen grasduinen, lag het niet voor de hand dat ik een uitnodiging zou ontvangen. De 'eerste-arbeiders-en-boerenstaat-op-Duitse-bodem', zoals de DDR zich graag noemde, was immers, samen met Albanië, het meest autoritair geregeerde land achter het IJzeren Gordijn. Maar *fortuna imperatrix mundi* - ik kreeg een uitnodiging! Jaren later hoorde ik van een Oost-Duitse rapporteur die verslagen over mij voor de geheime dienst, de beruchte *Stasi*, had geschreven, dat ik 'een experiment' was geweest. Dit experiment hadden de Oostduitsers erg serieus genomen, want de staatssecretaris voor onderwijs had naar verluidt mijn dossier permanent op zijn bureau liggen. Toen in mei 1986 mijn eerste aanvraag bij de *Nederlandse Organisatie voor Zuiver Wetenschappelijk Onderzoek* (ZWO) voor een reisbeurs werd gehonoreerd, stond niets een vooronderzoek meer in de weg.

De DDR was een reis terug in de tijd en een 'Nirwana' voor de onderzoeker. Goed, ik werd in de gaten gehouden, soms heel opzichtig en dan weer ongemerkt. Maar ik zag toch kans om veel wetenswaardigheden in kaart te brengen. Boeiende interviews, boeken en artikelen waarvan men aan deze zijde van het Wonderland nog niet had gehoord. Bovendien bleek het in de *Zone* als vrijgezel toch minder akelig toeven dan men mij had voorgespiegeld.

Enthousiast keerde ik eind november 1986 naar Nederland terug en hoopte ik mijn ervaringen met zoveel mogelijk Nederlandse collegae te kunnen delen. Bij mijn terugkomst trof ik echter een brief van ZWO aan waarin mij in een paar alinea's werd meegedeeld dat mijn eigenlijke onderzoeksvoorstel was afgewezen. Volgens de beoordelaars bestond er 'ernstige twijfel' over de realiseerbaarheid van mijn dissertatie en een van hen gaf mij zelfs het advies om van een vervolgaanvraag af te zien. Navraag bij mijn promotor M.G. Buist leerde dat Jürgen Hess, een in Nederland gevestigde West-Duitse hoogleraar, zich 'gepasseerd' voelde. Deze pointe trof me vanuit een hinderlaag. Was de hooggeleerde een DDR-deskundige die ik over het hoofd had gezien? Mijn West- en Oost-Duitse collega's verzekerden mij dat dit niet het geval was. Voor het eerst maakte ik kennis met de onzichtbare netwerken, wandelgangen, achterkamertjes en regenteske ijdelheden van historisch Nederland. Nadat ik van de eerste schrik was bekomen, nam ik contact op met het CDA-kamerlid Martin Beinema die zich destijds met wetenschapsbeleid bezig hield. Het geval boeide hem en hij kondigde aan

er een politieke kwestie van te maken als ik geen faire behandeling kreeg.

Ik diende mijn onderzoeksvoorstel opnieuw in en ontving in 1987 een uitnodiging van ZWO om het te komen toelichten. Opgetogen verscheen ik voor de commissie, niet in de laatste plaats daar ik meende een luisterend oor voor mijn project te zullen vinden. De DDR was weliswaar nog geen *hot issue*, maar het giste overal en ik was een van de zeer weinigen die het land met een open visum konden betreden.

De commissie bestond uit vijf mannen. De eerste vraag die de voorzitter mij stelde was of ik 'communist' was. Ik antwoordde hem dat ik geen *partijcommunist* was en lichtte dit ook toe. Oostduitsland was een voorbeeld van een partijdictatuur die miljoenen mensen tot een bestaan in een ommuurd klassenreservaat had veroordeeld. Op het eerste gezicht leek het wel een voortzetting van het Derde Rijk met partijcommunistische middelen te zijn. Dat dit 'Rode Pruisen' niets met socialisme te maken had, kon geen zinnig mens ontgaan. Maar de voorzitter keek mij minzaam aan en zei: 'Mijnheer Brinks, ik herhaal mijn vraag: bent u communist?'

Verwachtte hij nu een betoog waarin ik ook het filosofisch marxisme met de grond gelijk zou maken? Uit zijn vraag bleek niet dat hijzelf dat onderscheid maakte. Ik ben weliswaar nooit een aanhanger van de wijsgerige Marx geweest, maar, zo vroeg ik mij af, wat doet de politieke overtuiging van een onderzoeker ertoe zolang deze zich aan onze Westerse wetenschapsstandaarden houdt? Ik was, en dat gebeurt zelden, met stomheid geslagen. Niet alleen omdat ik dergelijke scènes alleen van archiefbeelden kende, maar vooral ook omdat deze inquisitie mijn vertrouwen in de open samenleving die ik in het Oosten nog met zoveel verve had verdedigd, op zijn grondvesten deed trillen. En het trilt nog steeds.

Mijn subsidieaanvraag werd desondanks tóch gehonoreerd en ik kreeg in 1988 een aanstelling voor 26 maanden. Dat was ook bijna onvermijdelijk daar de stok van Beinema achter de deur stond. Maar het bleek een Pyrrusoverwinning te zijn want vanaf dat moment was mijn verhouding met wetenschappelijk Nederland vergiftigd. Daar kon ook een *cum laude* promotie in 1991, die ik vooral aan mijn West- en Oost-Duitse beoordelaars Jürgen Kocka en Wolfgang Küttler had te danken, niets aan veranderen. Ik was *politisch angeeckt*. De historicus Doeko Bosscher merkte kort na de val van de Muur op, dat ik in wetenschappelijke kring wellicht als een 'fellow-traveller' van 'het communisme' werd gezien. Bovendien zou mijn onderwerp nu wel niet meer actueel zijn en hij gaf mij het advies 'if you cannot beat them, join them.' Daar ik deze houding in de DDR op iedere straathoek was tegenkomen, kostte het mij weinig moeite om zijn advies

naast mij neer te leggen.

Aan mijn wetenschappelijke carrière in Nederland leek een abrupt einde te zijn gekomen. Daaraan veranderde ook niets toen ik in 1991 in aanwezigheid van de koningin de Erasmus Studieprijz kreeg uitgereikt. Daar ook mijn schoorsteen moest roken, besloot ik als freelancer voor de media aan de slag te gaan. Met incidentele tv-optredens en regelmatige bijdragen voor de landelijke dag- en weekbladpers wist ik het hoofd net boven water te houden. Doorgaans liet ik mijn licht schijnen over de ontwikkelingen in Duitsland. Ik was geen voorstander van een snelle vereniging van Oost- met West-Duitsland en sympathiseerde met *Neues Forum* en andere oppositiegroeperingen die tijdens de omwenteling in de DDR het voortouw hadden genomen.

Omstreeks deze tijd merkte ik voor het eerst dat mijn telefoon werd afgeluisterd. Dit was ook niet zo moeilijk daar de speurders nogal primitief te werk gingen. Ik belde bijvoorbeeld een collega in Oost-Duitsland en een onzichtbare hand schakelde mij, naar ik aanneem per ongeluk, door naar de Amerikaanse ambassade in Oost-Berlijn. Gesprekken met Oost-Duitse vrienden die mij vanuit een telefooncel belden, begonnen stevast met markante klikken in de lijn en leken in een echoput te eindigen. Daar de DDR al bijna ter ziele was en de meeste *Stasi*-medewerkers bezig waren een goed heenkomen te zoeken, leek het mij onwaarschijnlijk dat de initiatiefnemers aan Oost-Duitse zijde moesten worden gezocht. Het begon mij te dagen dat ik het niet alleen bij Nederlandse beroepshistorici had verbruid, maar dat ook de Nederlandse overheid mij niet goed gezind was en mijn gangen kritisch volgde. Dit valt natuurlijk niet te bewijzen, maar het leek mij raadzaam om te verkassen.

Nadat ik een beurs van het Fonds voor Bijzondere Journalistieke Projecten in Amsterdam had gekregen, vertrok ik in 1992 weer naar Berlijn. Ditmaal nam ik mijn intrek in een kamertje in de buurt van de Kurfürstendamm in West-Berlijn, waar ik een boek over het Duitse rechtsradicalisme schreef. Al tijdens mijn verblijf in de DDR was het mij opgevallen dat het er wemelde van de rechtsradicalen. Na de val van de Muur roerden zij zich meer dan ooit.

Dat dit in 1994 verschenen boek in Nederland werd doodgezwegen, paste helemaal in het politieke klimaat. Het was de tijd waarin premier Kok een 'wij-gevoel' met Duitsland propageerde en zijn partijgenoot Thijs Wöltgens zelfs de *Anschluss* van Nederland aan Duitsland voorstelde. Iets dergelijks had ik zelfs in een polemisch stuk niet durven stellen. Een 'wij-gevoel' heb ik alleen met mijn vriendin en om ernstige problemen te voorkomen is

iedere *Anschluss* slechts van tijdelijke aard. Kritische reacties van historici op deze politieke uitlatingen bleven echter uit, evenals onderzoek naar thema's die het nieuwe Duits-Nederlandse samenzijn zouden kunnen belasten. In die tijd werd ik door historici veelal als 'anti-Duits' gekwalificeerd en Friso Wielenga, een Nederlandse Duitsland-deskundige, merkte tegenover mij op dat 'alleen Duitsers het recht hebben om Duitsers te bekritisieren.' Van zoveel *Geschichtspolitik* had ik niet terug en ik begreep dat ik mijn bestaan als *research nomad* voorlopig zou moeten voortzetten. In de afgelopen jaren heb ik als onderzoeker en journalist in Berlijn, Potsdam, Berkeley, Washington DC, Bath, Londen en Brighton gewerkt. Hier kreeg ik wel de intellectuele armslag die ik in Nederland zo node had moeten ontberen.

Toen mijn contract in Londen eind 1998 afliep, moest ik voor langere tijd naar Nederland terugkeren. Daar zag ik niet echt naar uit. Niet in de laatste plaats omdat ik mij geen illusies maakte over het intellectuele klimaat aan Nederlandse universiteiten. De leden van de 'protestgeneratie' hadden zich in hoog tempo tot neoliberale en postmorele persoonlijkheden ontwikkeld, die bovendien vurige voorstanders van het Verenigde Europa leken te zijn of zich zo voordeden. Al voor mijn vertrek naar het buitenland had ik niet onder stoelen of banken gestoken dat economisme en grensvervaging niet de natuurlijke bondgenoten van een historicus zijn. *Good fences make good neighbours*, zoals men dit in Engeland zo treffend formuleert. Dit was mijn zoveelste *career limiting move* geweest en de kansen op een betrekking in wetenschappelijk Nederland konden niet laag genoeg worden ingeschat. Heel even meende ik dat er hoop aan de horizon gloorde. ZWO had zich in 1988 namelijk wijselijk omgedoopt in *Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek* (NWO). Nieuwe naam, minder pretenties, nieuwe mensen? Het bleek ijdele hoop. Ondanks een forse publicatielijst en jarenlange onderzoekservaring was een subsidieaanvraag bij NWO een sollicitatie naar een afwijzing.

In 2000 besloot ik om inzage in de niet-actuele stukken van mijn BVD-dossier te vragen. Vooral ook daar dit misschien materiaal voor een nieuw boek zou opleveren. Met hulp van mijn advocaat kreeg ik inderdaad het bewijs boven water dat de BVD (thans AIVD) al in 1977 het verzoek van een bevriende 'zusterdienst' (namelijk de *Bundesnachrichtendienst*) had gekregen om een dossier over mij aan te leggen. Dat bewijs bestond bijvoorbeeld uit een document uit 1977 waarin de Duitse autoriteiten hun Nederlandse collegae lieten weten: 'Onderzoek naar Brinks is hier al op gang gebracht. Het onderzoeksresultaat delen wij u te zijner tijd mee.' In een document van de BVD uit hetzelfde jaar werd onomwonden geformuleerd: 'Naar Brinks loopt

nog een onderzoek.' De emotionele protestbrief aan de *Staatsanwaltschaft* in Berlijn was mij noodlottig geworden.

Het leek mij ver gezocht te veronderstellen dat de ambtenaren van de BVD destijds *geen* gehoor aan de oproep van hun Duitse collegae hadden gegeven. Bovendien had ik intussen een aantal uitstekende contacten met DDR-politici. Ik correspondeerde in 1990 niet alleen met de doodzieke Erich Honecker, die intussen in de Russische militaire gevangenis in Beelitz was geïnterneerd, om hem tot een interview te verleiden. Ik kwam in 1992 ook bij de beruchte Markus Wolff, de spionagechef van de Oost-Duitse *Hauptverwaltung Aufklärung*, om hem tijdens zijn huisarrest kritisch aan de tand te voelen.

Uit de geschiedenis van de BVD weet men dat verzamelaars van Oost-Duitse postzegels, abonnees op *De Waarheid* en protesterende studenten dikwijls op een dossier werden getrakteerd. Zou men mij zijn vergeten? Ondanks een verzoek van de Duitse 'zusterdienst?' Niet tegenstaande mijn bemoeienis met DDR-coryfeeën voor en na de val van de Muur? Ik ben van mening dat een eigentijds historicus zich niet moet beklagen wanneer hij zo nu en dan de hete adem van de tijdsgeest in zijn nek voelt. Wie bang is voor de wolven, zegt een Russisch spreekwoord, moet het bos niet ingaan. Maar moet een onderzoeker een (informeel) *Berufsverbot* vrezen wanneer hij zijn werkvloer niet via achterkamertjes en wandelgangen betreedt? Wanneer ik wel voor deze aanpak had gekozen, was mijn proefschrift zeker niet geschreven. Al was het maar omdat er volgens mijn promotor in Nederland geen academici waren die mijn onderzoek inhoudelijk konden beoordelen.

Nadat de rechtbank in Groningen de BVD had gedwongen om nog een stuk aan mij af te staan (wat, zoals te verwachten viel, geen informatieve waarde had), besloot ik om mij tot andere organisaties te wenden. Daan Cartens van *Pen International* liet mij weten dat mijn geval niet op zichzelf stond. Meer Nederlandse auteurs schijnen dezelfde, c.q. vergelijkbare, ervaringen te hebben gehad. *Pen* kon mij in deze kwestie echter niet helpen daar mijn werk niet literair maar journalistiek van aard was. Bovendien, zo werd mij te verstaan gegeven, was ik geen lid van deze organisatie.

Ik benaderde de *Nederlandse Vereniging van Journalisten* maar kreeg ook hier nul op mijn rekest. Enerzijds omdat ik geen lid van de NVJ was en, naar een medewerkster mij aan de telefoon liet weten, al 'een probleem' had waardoor juridische bijstand onwaarschijnlijk werd. Anderzijds was het nog maar de vraag of ik volgens hun criteria wel voor journalist kon doorgaan, of dat ik eerder als wetenschapper aangemerkt moest worden. In het laatste geval achtte deze organisatie zich niet bevoegd om te handelen. Bovendien,

zo betoogde zij, gaf het geen pas om 'een brandend huis' te verzekeren.

Nadat ook de Raad van State het vonnis van de rechtbank in Groningen had bekrachtigd waren alle rechtsmiddelen in Nederland uitgeput. Daar ik echter nog steeds van mening was en ben dat mijn vrijheid van meningsuiting en privacy door de Nederlandse overheid zijn geschonden, koos ik voor de gang naar het Europese Hof. De overgrote meerderheid van de zaken in Straatsburg wordt echter niet ontvankelijk verklaard of afgewezen, en na een wachttijd van meer dan een jaar viel ook mij dit lot ten deel. Peter Nicolai, de advocaat van de journalist Willem Oltmans, had mij intussen al laten weten dat het zeer onwaarschijnlijk is dat Europese landen elkaar in 'veiligheidskwesties' afvallen. Bovendien kon ik er, in tegenstelling tot Oltmans, niet mee dreigen leden van het koningshuis te laten dagvaarden.

Ik werk nog steeds als freelance onderzoeker en journalist voor buitenlandse (vak)bladen, waarin ik zo nu en dan ook de Nederlandse ontwikkelingen de revue laat passeren. Dat Nederland minder tolerant en open is dan tot nog toe werd aangenomen, is intussen tot het buitenland doorgedrongen. Ik mag in alle bescheidenheid opmerken dat ook ik mijn steentje aan deze gewijzigde beeldvorming heb bijgedragen. In het kader van het door NWO gelanceerde 'vernieuwingsimpulsprogramma' deed ik in 2001 wederom een gooi naar het onmogelijke. Deze aanvraag werd onder andere afgewezen daar een anonieme beoordelaar zich had 'geërgerd' aan een van mijn stukken over de Nederlandse collaboratie met Nazi-Duitsland. Zou ik bij NWO intussen ook als 'anti-Nederlands' te boek staan? Gelukkig kreeg ik kort hierna een baan voor twee jaar als research fellow in Engeland aangeboden.

Wanneer de Nederlandse geschiedschrijving ter sprake komt, verwijs ik regelmatig naar de zaak Nanda van der Zee. Zoals bekend kreeg zij een groot deel van de Nederlandse geschiedvorsers over zich heen, omdat zij de weinig heldhaftige rol van koningin Wilhelmina en de maatschappelijke elites kort voor en tijdens de oorlog aan de kaak stelde. Of vermeld ik het feit dat zij weigerde om voor haar wetenschappelijke onderzoek een verklaring tot geheimhoudingsplicht te ondertekenen. Dat Cees Fasseur, een rijksgechiedschrijver *par excellence*, naar eigen zeggen 'wel iets beters te doen' heeft dan met Nanda van der Zee in discussie te gaan, spreekt boekdelen. Achteraf denk ik dat het toch verstandig is wanneer studenten eerst Lessing lezen alvorens een broodwinning als historicus te overwegen. Al was het maar omdat zijn conclusies niets aan actualiteit hebben ingeboet.

— NETWORK OF CONCERNED HISTORIANS —

‘Het enige dat we vandaag weten is dat de verbeelding niet zal gedijen in
gevangenschap.’

George Orwell (1945)

<i>Het strafbare feit</i>	<i>De daders</i>
* De foto van een ex-leider in een <i>Albanese</i> stadsgids afdrukken.	Elvira Shapplo
* Als geschiedenisstudent het protest leiden in <i>China</i> .	Wang Dan
* Namens een <i>Rwandese</i> culturele kring aan een vorig regime refereren.	Philomene Mukabarali
* De geschiedenis van een <i>Birmese</i> studentenvereniging schrijven.	Ko Aung Tun
* Archieven over <i>Mexicaanse</i> indianen bijhouden.	Andrés Aubry
* Over Oromo-geschiedenis in <i>Ethiopië</i> schrijven.	Gamachu Malka Fufa
* Voorzitter zijn van een waarheidscommissie in <i>Guatemala</i>	Juan Gerardi
* Als <i>Palestijnse</i> historicus een petitie tegen overheids corruptie tekenen.	Abdulsittar Qassem
* De redactie van een reeks over de <i>Indiase</i> onafhankelijkheid voeren.	Basudev Chatterji
* Onderzoek doen naar Oeighoer-geschiedenis in <i>China</i> .	Tohti Tunyaz
* Als historicus tot religieuze vernieuwing oproepen in <i>Iran</i> .	Hashem Aghajari
* Als archeologiestudente zoeken naar verdwenenen in <i>Argentinië</i> .	Fernanda Sanssone
* Als buitenlandse archeologe niet passen in het nationalistische onderzoeksprogramma van <i>Kazakhstan</i> .	Arusyak Azizyan
* Over Wahhabitische historische kwesties doceren in <i>Koeweit</i> .	Yasser al-Habib
* Een historische roman over <i>Turkmenistan</i> publiceren.	Rakhim Esenov
* Een roman schrijven in <i>Bangladesh</i> over de historische collaboratie van religieuze groepen met Pakistan.	Humayun Azad
* Oude boeken uit <i>Armenië</i> uitvoeren.	Yektan Turkyilmaz
* Zich uitlaten over de <i>Turkse</i> rol in de Armeense genocide.	Orhan Pamuk
* In massagraven zoeken naar bewijzen van misdaden in <i>Peru</i> .	Luis Alberto Rueda

Sinds 1995 heeft het **Network of Concerned Historians** actie gevoerd voor deze mensen. NCH doet mee aan alle campagnes van internationale mensenrechtenorganisaties voor historici. Daarnaast publiceert het jaarlijks een digitale nieuwsbrief met informatie over het lot van vervolgte historici in tientallen landen. *Doe mee. Laat je stem horen. Lidmaatschap kost niets.*

NETWORK OF CONCERNED HISTORIANS

Neem contact op met a.h.m.de.baets@let.rug.nl
Of lees: ‘Fighting Oblivion’ (www.let.rug.nl/nch)
en “Organization that fights for Human Rights for Historians” (hnn.us/articles/16382.html)